

Ihan tavallisia asioita

TUO ENTINEN PUOLIVALLATON poikamies ja nykyinen vallaton (?) aviomies ja presidentti **Sauli Niinistö** käynnisti useiden asiantuntijoiden ja tavallisten ihmisten toteuttaman aivoriihen, jonka tuloksena Jakomäen koulussa julkistettiin 7.9.2012 Niinistön mukana ollessa IHAN TAVALLISIA ASIOITA -verkkosivusto ja vihkonen. Ne esittelevät keinoja, joilla aikuiset voivat tehdä lasten ja nuorten arjesta turvallisempaa. Presidentin kokoamiin ryhmiin kuului nuorten arjen tuntijoita ja kokijoita.

Niinistö katsoo, että jokaisella on täällä sijansa, mutta 30 000–50 000 nuorta on jäänyt ns. normaalin elämän ulkopuolelle. Koulunkäynti on jäänyt kesken, työtä ei ole jne. Kun syrjäytyminen jatkuu, siitä tulee helposti pysyvä olotila.

Kysymys on ihan tavallisista asioista, kuten nimestäkin voi päätellä. Ne eivät ole mitenkään uusia, ja miten ne voisivatkaan olla. Tässä muutamia esimerkkejä:

- vapaaehtoistyö nuorten ja myös aikuisten parissa
- työhön tutustuminen
- työpaikka nuorille
- aikuisten oma jaksaminen
- turvallisuus on hyvinvoinnin perusrakennusaine
- erehtyäkin saa, mutta siitä pitää ottaa opikseen
- jo pienelle lapselle kannattaa lukea, sillä kyky hahmottaa elämää ja ilmaista itseään on usein sanoista kiinni
- tartu hetkeen!
- eri sukupolvien yhteistoiminta
- liikkumattomuus on suuri kansantauti
- tavataan ihmisiä ja ollaan toisillemme läsnä.

Kun näitä asioita on kuultu eri alojen ammattilaisten suusta, ne on hyväksytty, mutta kun ne tulivat julki Niinistön käynnistämän projektin kautta, ne herättivätkin paljon kritiikkiä. Esim. vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitolta (Vino) ja vasemmistosta tuli arvostelua, että yksityisten ihmisten harteille halutaan säilyttää vastuuta asioista, jotka joutuvat yhteiskunnan rakenteellisista virheistä.

On kuitenkin positiivista, että keskustelua on syntynyt.

Arvostelijat eivät innoissaan ole maltta- neet pysähtyä miettimään, minkälainen oli Niinistön toimeksianto. Eihän siinä haluttu ummistaa silmiä yhteiskuntamme rakenteellisilta epäkohdilta vaan pohtia mitä me itse kukin omalta osaltamme voisimme tehdä nykyistä paremmin. Ja niitä asioita- han varmasti löytyy. Itse uskon, että mitä enemmän meissä tapahtuu henkilökohtaista heräämistä toimintaan yhteiseksi hyväksi, sitä suuremmat mahdollisuudet meillä on myös tehdä kaivattuja rakenteellisia muutoksia yhteiskunnassamme. **Tuomas Enbuske** kommentoi mielestäni hyvin sattuvasti, että Niinistön työryhmän ajatukset ovat ihan sitä peruskamaa, mitä työläisäidit terottivat lapsilleen vielä 1960-luvulle saakka.

Niinistön työryhmän työn aihepiiriin liittyvät läheisesti viimeaikaiset hälyttävät tiedot siitä, että mielenterveydellisistä syistä eläkkeelle jääneiden nuorten määrä on kasvanut vuosina 2003–2010 peräti 50 %. Luvut ovat suuria myös vanhemmilla työikäisillä.

Näitä asioita mietiskellessä mieleen muistuvat ajat pienessä maalaiskylässä sodan jälkeen. Töitä paiskittiin niska limassa, mutta iltapuhteina käytiin kylässä naapureissa tai meille tuli tuttuja turisemaan. Öljylampun valossa nautittiin omatekoisia kodin antimia ja juttu lensi. Sodan jälkeen riittikin monenlaista kertomista. Minäkin sain pikkupoikana kuunnella aika kovia juttuja kansalaisdosta lähtien. Minulla on se käsitys, että tuo tiivis kyläyhteisö piti väkensä tolkuillaan ihan näillä eväillä. Totta kai joku lähetettiin joskus Kellokoskelle, joka tarkoitti Kellokosken mielisairaala.

Meille on joku tuttava antanut vuosia sitten mielenkiintoisen tekstin, jonka tekijä on tuntematon. Tekstin sisällöstä voi päätellä, että hän on syntynyt ennen viime sotia. Näin hän on kuvaillut elämänsä:

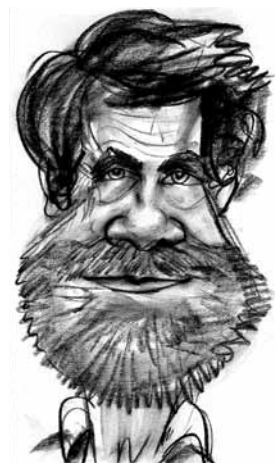
Kuinka ihmeessä me, jotka synnyimme ilman äitiysvoimistelua, neuvolaa ja äitiysrahaa, kuinka ihmeessä me, jotka kasvoimme ilman lapsilisää, päiväkotia ja leikkikoulua,

ilman vaippoja, muovia ja teippiä, kuinka ihmeessä me saatoimme oppia konttaamaan ja kävelemään – näin kauas – ja kauan.

Kuinka ihmeessä osasimme leikkiä kävyillä, tikuilla ja sileillä kivillä tietämättä mitään virikkeitä antavasta leikkiympäristöstä, terapiasta ja paneelikeskusteluista aiheena ”lapsi ja kulttuuri”, me, jotka paikatuin polvin ja puupohjaisissa paperikengissäme seisoiimme silakka- ja perunajonossa sota- vuosina, me, jotka istuimme rapistuneissa luokahuoneissa, kirjoitimme vihkoihimme ja luimme läksyjä omista kirjoistamme, vanhoina ostetuista tai perityistä, vailla ilmaista aamiaista ja koulukyytiä, onnellisen tietämättöminä koulukypsyystesteistä, kukista ja mehiläisistä ja opiskeluluisista? Meillä ei ollut aavistustakaan kuraattoreista, koulupsykologeista, nuorisopsykologeista, nuorisotiloista eikä kunnallisista lautakunnista. Meillä ei ollut vapaa-ajan ongelmia.

Kuinka ihmeessä olemme selvinneet hengissä ja päässeet tähän asti? Ja kuinka on mahdollista, että meillä on ollut niin hauskaa?

Se on suorastaan uskomatonta.

Raimo Koivistoinen
raimo.koivistoinen@kolumbus.fi